

Cooperare pentru dezvoltare

Împărtășirea experienței municipalităților poloneze în domeniul serviciilor publice locale

În perioada 09-13 septembrie 2013, un grup de specialiști ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, ai Agenției de Dezvoltare Regională Centru precum și reprezentanții atutorităților publice locale din Regiunea Centru au învățat din experiența municipalităților poloneze în domeniul prestării serviciilor publice locale. Pe parcursul acestei perioade au fost vizitate mai multe autorități locale și întreprinderi din voievodatul Lublin.

La multiplele întâlniri cu autoritățile regionale și locale ale voievodatului Lublin, or. Lublin, or. Chełm, or. Zamość, or. Krasnystaw, precum și gminele Chełm, Ruda-Huta, Siennica Różana, și Piaski, au fost prezentate mai multe proiecte implementate cu suportul Uniunii Europene, la fel și în parteneriat transfrontalier Polonia-Ucraina, experiențe de succes în dezvoltarea serviciilor publice locale, precum și dezvoltarea și implementarea tehnologiilor moderne în domeniul eficienței energetice și energii alternative.

În acest număr:

<i>Împărtășirea experienței Poloniei</i>	1- 2
<i>Polonia acordă asistență RM</i>	3
<i>Cel mai bun proiect în Eficiența Energetică</i>	4
<i>Vizită de monitorizare la proiect</i>	5
<i>Definitivarea Conceptelor Posibile de Proiecte în domeniul EE</i>	5
<i>"Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în RM"</i>	6
<i>Seminar Twinning</i>	7
<i>Acord de Parteneriat</i>	8
<i>Primul Festival ecologic a avut loc în Regiunea de Dezvoltare Centru</i>	8
<i>Consolidarea capacităților ADR</i>	9
<i>Instituțiile de dezvoltare regională vor comunica mai eficient cu jurnaliștii și partenerii de dezvoltare</i>	10

La fel, au fost vizitate și o serie de întreprinderi private care au un rol semnificativ pentru dezvoltarea economiei regionale, precum fabrica de ciment „Cemex” din Chelm. Specificul acestei fabrici este utilizarea deșeurilor solide în procesul de producere. Cele din urma fiind aprovizionate de către întreprinderea de prelucrare a deșeurilor din același oraș care la rândul său reciclează cc 85 % din totalul deșeurilor colectate.

Un alt exemplu de succes a producerii energiilor alternative, precum și prestarea de servicii locale este întreprinderea de producere a biogazului din Piaski, care în urma utilizării deșeurilor produce biogaz, energie electrică și aprovizionează cu apă caldă fabrica de

lactate precum și alte întreprinderi din aceeași localitate. În voievodatul Lublin există 4 întreprinderi de producere a biogazului.

De asemenea, un rol important în dezvoltarea comunității regionale îl joacă Școala de Învățământ Superior de Stat din Chelm ce instruieste aviatori și ingineri pentru Republica Polonă și statele învecinate.

În cadrul acestei vizite delegația Moldovei a acumulat o vasta experiență în domeniile sus numite. Vizita de studiu a fost posibilă grație parteneriatului între Agenția de Dezvoltare Regională Centru și Asociația Euroregiunea BUG din Polonia.

Polonia acordă asistență Republicii Moldova în domeniul Dezvoltării Regionale

Mai mulți funcționari din domeniul Dezvoltării Regionale din țara noastră au avut ocazia să participe la un curs de pregătire desfășurat în Polonia, în perioada 7-14 septembrie curent. Delegația din Moldova a fost instruită la capitolul principiilor de funcționare și sistemul de realizare a politicii de dezvoltare.

În cadrul vizitei a avut loc o întâlnire la sediul Ministerului Dezvoltării Regionale (MDR), a Poloniei, unde Delegația din RM a fost întâmpinată de Stanislaw Sudak, Vice-direktor al Departamentului de Coordonare a Politicii Structurale a ministerului.

În cadrul întrunirii de lucru au fost prezentate sarcinile și rolul Ministerului Dezvoltării Regionale din Polonia și realizarea proiectului de sprijin pentru republica Moldova în anul 2013. Reforma social-economică în Polonia și sistemul polonez de planificare strategică în contextul realizării politicii de dezvoltare a țării, precum și politica regională în UE și în Polonia, au fost subiecte la care colegii polonezi au împărtășit experiența lor.

Deasemenea funcționarii din RM au fost

inițiați în sistemul de alegere și evaluare a cererilor de finanțare a proiectelor individuale, de sistem, concurs în cadrul Programului Operațional, Infrastructură și Mediul Înconjurător, precum și mecanismele ingineriei financiare ce sprijină activitățile de investiție, mecanismele și cadrul organizatorico-juridic, ce deservește ameliorarea realizării proiectelor investiționale.

În cadrul deplasării, a fost vizitat oficiul Mareșalului Voievodatului Pomerania din orașul Gdansk, care a servit drept exemplu pentru dezvoltarea regională prin cultură, turism și antreprenoriat. Tot aici au fost organizate vizite la un șir de proiecte implementate.

La ședința de încheiere și rezumare a cursului de pregătire din Polonia a participat și Iurie Bodrug, Ambasadorul Republicii Moldova în Polonia.

Delegația din Republica Moldova a fost formată din reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiilor de Dezvoltare Regională și Consiliilor de Dezvoltare Regională din Republica Moldova.

Cel mai bun proiect în Eficiența Energetică în sectorul public este implementat de ADR Centru la Spitalul Raional din Orhei

PROIECTUL „Creșterea eficienței energetice a spitalului regional Orhei” este implementat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) cu suportul financiar al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Proiectul are drept scop creșterea eficienței energetice a Spitalului Raional din orașul Orhei. Alte trei raioane beneficiază de serviciile acestui spital, astfel această instituție are un impact

regional. La nivel de țară au fost determinate 10 regiuni de sănătate inclusiv Transnistria, iar fiecare regiune va avea spitalul său regional. Spitalul de la Orhei este unul din aceste spitale. Perioada de implementare a proiectului este de 24 luni, primul contract fiind semnat la 26 decembrie 2011. Lucrările se desfășoară conform planului de execuție, astfel încât pînă la finele acestui an proiectul va fi dat în exploatare.

Recent a avut loc lansarea Revistei Moldova Eco-Energetică, care conține peste 20 de istorii de succes în utilizarea și promovarea energiei regenerabile și eficienței energetice în Republica Moldova, informații despre activitățile actorilor cheie din sectorul energetic, precum și noutățile Competiției naționale Moldova Eco-Energetică 2013. Printre istoriile de succes, se numără și spitalul din Orhei. Acesta deservește patru raioane învecinate, cu o populație totală de apr. 300 de mii de locuitori.

**CONDIȚII MAI BUNE
LA SPITALUL REGIONAL
DIN ORHEI**

În fiecare an, peste 16 mii de oameni care locuiesc în raioanele Soldănești, Telenеști și Rezina se adresează după ajutor la Spitalul raional din Orhei. Confortul și căldura din saloane reprezintă o schimbare majoră pe care pacienții o observă chiar de la internare. Acestea sunt asigurate de măsurile de eficiență energetică luate de administrația spitalului, care a schimbat acoperișul maternității, a izolat termic pereții, a instalat colectoare solare, iar în curând va pune în funcțiune un sistem inteligent de monitorizare a consumului de energie. Astăzi, spitalul din Orhei este considerat un model de eficiență energetică.

Atunci când a acceptat, în 2009, funcția de director al spitalului, Elena Palanciu și-a propus să îmbunătățească serviciile oferite pacienților. Cea mai dificilă problemă a fost temperatura joasă din saloane, în special din maternitatea spitalului. Centrala termică existentă nu reușea să asigure un nivel suficient de căldură.

Schimbările au început cu raționalizarea consumului de energie

„Având în față studiile de fezabilitate, am început să punem în aplicare sfaturile oferite de experți. Primii care au răspuns la solicitările noastre au fost specialiștii Fondului de Investiții Sociale din Moldova. Am primit aproape 1 milion de lei pentru construcția unui nou acoperiș

Vizită de monitorizare a obiectului „Construcția complexului turistic sportiv”

La data de 11 septembrie, proiectantul și un reprezentant al ADR Centru au efectuat o vizită de monitorizare a obiectului „Construcția complexului turistic sportiv” din s. Vălcineț, r-nul Călărași, din cadrul proiectului cu

același nume.

Scopul vizitei fiind verificarea volumelor incluse în solicitarea de către antreprenor, referitor la finisarea blocului auxiliar. La fața locului membrii comisiei de lucru, formată din diriginte de șantier, proiectant, aplicant, supraveghetor tehnic și reprezentant ADR Centru, au întocmit un act de constatare cu scăpările din proiectul de execuție.

În cadrul vizitei au fost efectuate măsurări ale obiectului conform solicitării antreprenorului „Getarcon Grup” SRL de coordonare de către proiectant a volumelor adăugatoare constatate de antreprenor pe parcursul realizării lucrărilor de construcție.

Grupul de lucru a decis coordonarea de către proiectant a modificările necesare în proiect.

Definitivarea Conceptelor Posibile de Proiecte în domeniul Eficiența Energetică a clădirilor publice

Pe data de 13 și 18 septembrie curent au avut loc două ateliere de lucru privind eficiența energetică a clădirilor publice, organizate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru), cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Aceste ateliere de lucru au avut drept scop Facilitarea dialogului între experții din domeniul Eficienței Energetice (GIZ-GOPA) și reprezentanții Conceptelor Posibile de Proiecte (CPP).

Anterior au fost înaintate 3 CPP-uri din fiecare raion care au fost examinate de către experții GIZ-GOPA și, în coordonare cu MDRC, au fost selectate câte 2 instituții din raion care corespundeau mai mult cerințelor anunțate. Din

fiecare raion au fost invitați câte 2 reprezentanți de la fiecare CPP (managerul/directorul și persoana responsabilă de buna funcționare a clădirii publice respective), precum și managerul energetic.

Cei 4 experți au discutat cu beneficiarii diverse aspecte rezultate din evaluarea inițială a CPP-urilor: detalii despre clădire și utilizarea ei; clarificări legate de economiile de energie și investiții etc., care vor permite experților să-și formeze o imagine mai bună asupra fiecărui CPP pentru a recomanda grupului de lucru includerea acestuia în lista finală a CPP-urilor (pentru care se va elabora, pe parcursul anului 2014, proiectul tehnic).

S-a menționat faptul că lucrările ce țin de eficiența energetică a clădirilor publice necesită investiții foarte mari, iar întreg procesul de la idee la realizare este unul de durată.

"Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în RM"

Ultimele rezultate ale proiectului Twinning "Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în RM" au fost prezentate la data de 10 septembrie în cadrul celei de-a cincea ședință a Comitetului Director al Proiectului, desfășurată la Chișinău.

Marcel Răducan, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a comunicat că în cadrul reuniunii s-a făcut bilanțul activităților desfășurate în perioada mai-august 2013, precum și au fost analizate perspectivele dezvoltării regionale în țara noastră în perioadă următoare. De asemenea, oficialul a menționat importanța evenimentului salutînd și apreciind prezența la eveniment a Ambasadorilor României și al Franței în Republica Moldova, E.S. Marius Gabriel Lazurca și E.S. Gerard Guillonnew, precum și a Speranței Olaru, reprezentant al Delegației UE în țara noastră.

În contextul realizărilor în cadrul proiectului twinning au fost menționate cele 2 misiuni ale expertului Vincent LE DOLLEY, lider pe Componenta 1 din partea UE, care a prezentat

diverse scenarii instituționale de Dezvoltare Regională pentru Republica Moldova. De asemenea, a fost nominalizat și seminarul interministerial privind politica de dezvoltare regională, organizat de MDRC.

Totodată, pe componenta 2 a proiectului a fost menționată vizita de studiu în România ce a avut drept scop dezvoltarea capacităților funcționarilor în amenajarea teritoriului, urbanismul și dezvoltarea regională, integrate într-un singur cadru de planificare, precum și au fost realizate mai multe vizite în teritoriu a echipei twinning în vederea revizuirii legislației și reglementărilor privind planificarea teritorială.

E.S. Gerard Guillonnew Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Franței în Republica Moldova a menționat că au fost înregistrate rezultate palpabile, în pofida dificultăților de la începutul proiectului, iar colaborarea funcționarilor cu experții europeni este eficientă, fapt ce va permite sporirea rezultatelor pozitive ale activităților în proiect. De asemenea, Ambasadorul a precizat că un rezultat bun este implicarea autorităților de diferit nivel în acest proiect.

La rîndul său, E.S. Marius Gabriel Lazurca a precizat că România va susține în continuare dezvoltarea regională în țara noastră, contribuind cu experiența proprie în domeniu și a specificat că avînd drept parteneri experți europeni în dezvoltarea regională și planificarea spațială proiectul va înregistra succese vizibile.

La final, Liviu Oboroc, viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor, a conchis că proiectul se desfășoară eficient în regiuni, iar importanța acestuia este conștientizată de autoritățile publice locale de nivelul I și II.

Pe data de 19 septembrie curent, la Complexul turistic Costești din Regiunea de Dezvoltare Centru, s-a desfășurat un seminar cu genericul „Politica regională a Uniunii Europene și impactul ei asupra dezvoltării regionale din Republica Moldova”, organizat în cadrul proiectului Twinning „Dezvoltarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova”.

Președintele Consiliului Regional de Dezvoltare Centru, Grigore Cobzac, a salutat participanții și a menționat faptul că acest proiect este foarte important în contextul dezvoltării generale a țării. „Scopul nostru este să ne racordăm la exemplele țărilor dezvoltate, a căror reprezentanți îi avem astăzi alături de noi, și să demonstrăm că Dezvoltarea Regională este o prioritate pentru noi.”

Șeful-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Igor Malai, reprezentantul Franței în cadrul proiectului Twinning, Anne Azam-Pradeilles, au efectuat o prezentare generală a provocărilor proiectului Twinning, după care experta franceză a vorbit despre procesul de extindere a Uniunii Europene (1991-2013), Politica de Vecinătate, parteneriatul oriental UE, Strategia privind Politica Regională UE pentru 2020, relațiile dintre UE și Moldova și provocările pentru Moldova și politica ei de apropiere de Uniunea Europeană.

Reprezentantul Letoniei, economistul, Alf Vanags, a făcut o prezentare cu privire la Politica Regională în Letonia, menționând problemele de

extindere și zonele-țintă pentru politica regională.

Xavier Givelet, a vorbit participanților despre experiența Poloniei în procesul de pre-aderare la UE, despre provocări, soluții și rezultate care au dus la acceptarea acestei țări în familia europeană și la accesarea fondurilor europene în vederea dezvoltării regionale.

Cornelia Mateiu a venit cu o prezentare despre Politica de Coeziune a UE, aducând exemplul României în procesul de aderare la UE. Aici reprezentanta României a ținut să accentueze obstacolele pe care le-a întâmpinat țara ei în procesul complex aderare la UE și implementare a proiectelor de dezvoltare regional din fonduri europene, astfel unele dintre probleme fiind capacitatea administrativă limitată a instituțiilor care gestionează fondurile europene, asigurarea cofinanțării pentru proiectele europene, problema derulării achizițiilor publice datorită cadrului legal și a instituțiilor care reglementează acest proces complex.

La rândul lor, Igor Malai, reprezentantul MDRC, și Dan Bogdea, specialist, Secția planificare strategică și programare din cadrul ADR Centru, s-au referit, în contextual apropierei R. Moldova de Uniunea Europeană, la provocările noii Strategii de Dezvoltare Regională pentru Regiunea de Dezvoltare Centru.

Ulterior, participanții la seminar s-au adunat în 4 grupuri de lucru pentru a analiza problemele din domeniul dezvoltării regionale specifice Regiunii de Dezvoltare Centru. Grupurile au pregătit, în acest sens, mai multe prezentări, ce au fost analizate în sesiunea plenară.

Partenerii proiectului "Acces asigurat la viața publică" și-au asumat angajamentele prin semnarea unui Acord de Parteneriat

La 20 septembrie, în incinta primăriei s. Pîrlița, a fost încheiat Acordul de Parteneriat în cadrul proiectului "Acces asigurat la viața publică".

Documentul a fost semnat de către ADR Centru, aplicant (primăria Pîrlița) și partenerul proiectului comuna Agronomovca. Prin semnarea acestui Acord, părțile s-au angajat să-și îndrepte eforturile comune spre realizarea sarcinilor de proiect, fiind totodată stipulate atribuțiile ADR Centru, ale aplicantului și partenerului.

Menționăm, că acest proiect a fost inclus în Documentul Unic de Program pentru anii 2013-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.933 din 28.12.2012 și este implementat de către ADR Centru, conform Deciziei CNCDR nr. 3/13 din 21.06.13. Suma totală a proiectului constituie 8 392 100,00 lei, suma solicitată de la Fondul Național pentru Dezvoltare Regională - 8 242 100,00 lei, iar suma de 150 000,00 lei va fi contribuția primăriei Pîrlița.

Primul Festival ecologic a avut loc în Regiunea de Dezvoltare Centru

La 29 septembrie curent, satul Temeleuți raionul Călărași, a fost gazda primului festival ecologic, dedicat râului Bîc "Iubește-ți râul!".

La festival au fost prezenți reprezentanții Administrațiilor Publice locale ale raioanelor traversate de râul Bîc precum și ansambluri și colective folclorice din localitățile vizate.

Scopul festivalului este de a crea un spirit de familie în întreg bazinul râului Bîc, reprezentată de populația din orașele și satele amplasate pe malurile râului, care va stopa degradarea rapidă a râului nostru, reușind să prevină pericolul care ne paște pe toți din cauza utilizării excesive a apei contaminate din râu în diferite scopuri, inclusiv irigarea produselor agricole pe care le cumpărăm pe piețele din Chișinău.

Festivalul a fost organizat cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, după ce la data de 25 iulie curent, a fost semnat un accord de parteneriat între ADR Centru și Asociația Obștească "Centrul Național de Mediu".

Consolidarea capacitatilor Agențiilor de Dezvoltare Regională în vederea perceperii și utilizării statisticilor regionale în cadrul proiectului

La data de 05-06 septembrie curent, la Vadul lui Vodă, s-a organizat un seminar de creștere a capacităților în domeniul statisticii regionale. Din cardul Agenției de Dezvoltare Regională Centru la acest eveniment au participat Eduard Ungureanu, șef al Secției managementul proiectelor și Danil Bogdea, Marina Preteca-Neaga, specialiști, Secția planificare strategică și programare.

Scopul întrunirii a fost consolidarea capacităților personalului ADR de a utiliza statistici regionale pentru planificarea, monitorizarea și evaluarea bazată pe dovezi/date. Proiectul este implementat de către Biroul Național de Statistică, în parteneriat cu Cancelaria de Stat, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiile de Dezvoltare Regională, cărora le revine rolul principal în aprobarea și promovarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului.

În rezultatul implementării proiectului, autoritățile publice și publicul larg vor dispune de date statistice regionale mai complete și mai diverse, care sînt extrem de importante pentru

procesul de planificare și asigurare a dezvoltării regionale durabile la toate nivelurile. În cadrul Proiectului vor fi identificate carențele informaționale privind disponibilitatea datelor pertinente în profil regional. Ulterior, în baza bunelor practici europene și ținînd cont de necesitățile și prioritățile țării, vor fi consolidate capacitățile instituțiilor naționale de a produce date calitative privind dezvoltarea regională a țării.

Prin acest proiect se dorește îmbunătățirea indicatorilor social-economici la nivel regional și a metodologiilor de calcul, precum și la utilizarea mai bună a datelor relevante din surse administrative și statistice de informații, necesare pentru funcționarea APL-urilor și activitatea de monitorizare a agențiilor de dezvoltare regională.

Proiectul "Îmbunătățirea disponibilității și credibilității statisticii regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova", finanțat de Guvernul României, face parte din Programul Comun al ONU "Consolidarea sistemului statistic

național", implementat de BNS, în colaborare cu partenerii săi naționali și agențiile ONU-PNUD, UN Women, UNFPA, UNICEF, ILO.

Instituțiile de dezvoltare regională vor comunica mai eficient cu jurnaliștii și partenerii de dezvoltare

Echipa Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și a celor trei Agenții de Dezvoltare Regională (ADR) a participat la 13-14 septembrie 2013 la o sesiune de instruire în domeniul comunicării interne și externe. Exercițiul a fost facilitat și sprijinit financiar de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”.

Cursul de instruire a debutat cu formularea misiunii și viziunii instituționale de către fiecare angajat, pentru a accentua astfel că toate activitățile, dispozițiile și hotărârile la care se lucrează tind spre un scop și spre o direcție comună de dezvoltare. Apoi, participanții au fost divizați pe grupuri, și avut posibilitatea de a urma sesiunile:

Discursul public, elemente de oratorie și prestanță publică (limbaj verbal, non-verbal, paraverbal, vestimentație).

Comunicarea instituțională: fluxuri interne de comunicare și imaginea instituțională vs. personală.

Comunicarea de criză: de la reacție spontană la comunicare planificată.

Valoarea de știre și valorificarea comunicatelor de presă.

Conferința de presă: de la rutină la eveniment special.

Planificarea, desfășurarea și evaluarea campaniilor de comunicare.

Comunicarea prin instrumente on-line.

„Ne-am convins că fără comunicare nu ne putem mișca din loc. Contează mult comunicarea pe intern, spiritul de echipă. Doar astfel putem veni în public cu un mesaj comun, coerent, înțelegând rolul fiecăruia și încotro mergem”, relatează ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan.

GIZ a facilitat și în anul precedent, la 2-3 noiembrie, desfășurarea unui curs de instruire dedicat comunicării interne și externe. Prin asemenea sesiuni de formare, proiectul GIZ își propune să contribuie la creșterea capacităților partenerilor săi - Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agențiilor de Dezvoltare Regionale - de a coordona și de a monitoriza procesul de dezvoltare regională. Or, pentru aceasta e nevoie de crearea unui sistem

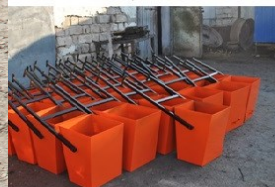
eficient de comunicare, atât pe intern, cât și extern. Proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și este sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al României.

Autospecială achiziționată

Platforme cu containere din metal instalate

Urne stradale

Tehnică de calcul

Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: *Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni.*

Pentru informații suplimentare contactați:

Serviciul de presă al ADR Centru
 Responsabil de comunicare: Lilia Țurcan
 Tel:/fax: +373268 2 26 92

www.adrcentru.md
 e-mail: oficiu.adrc@gmail.com